

**„Nema završetka škole bez perspektive za profesionalno obrazovanje ili studij –
Prelazak škola – zanimanje u Severnoj Rajni-Vestfaliji“
Roditelji su bitni partneri u sprovođenju projekta pokrajine.**

**Profesionalna i studijska orijentacija
nije moguća bez roditelja**

Poštovani roditelji, poštovani staratelji,

Za sigurnu budućnost, u kojoj Vaša deca sama mogu zaraditi sredstva potrebna za život, od odlučujućeg značaja je uspešna profesionalna i studijska orijentacija, a potom i izbor zanimanja. Vi kao roditelji i staratelji ste tu najznačajniji partneri, jer Vi možete posebno dobro proceniti interese, potencijale i sposobnosti Vaše dece.

Učenice i učenici sebi često postavljaju pitanja:

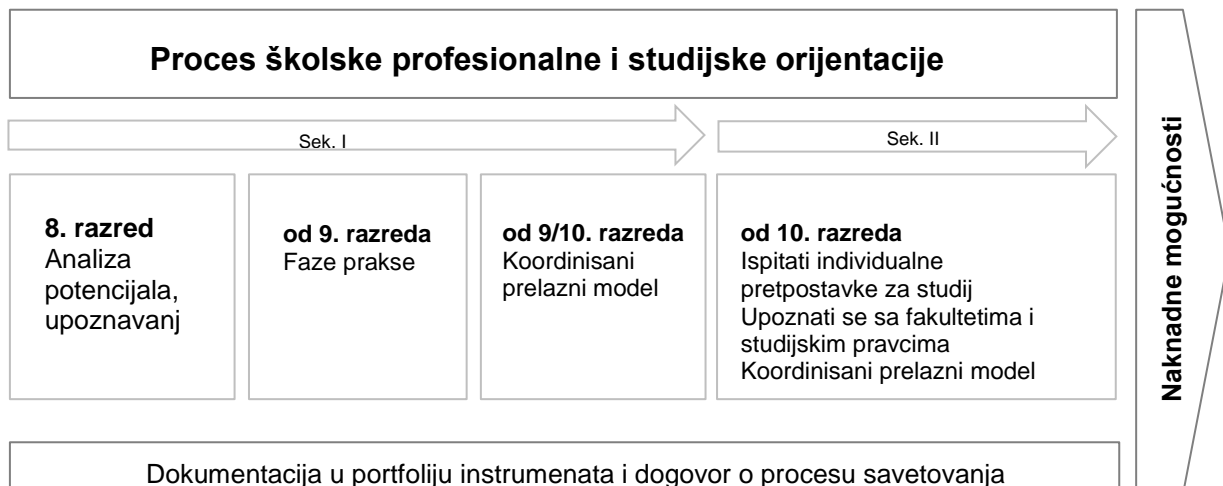
- Koje zanimanje najbolje odgovara meni i mojim talentima?
- Da li mi je za to potrebno obrazovanje ili studij?
- Kako se mogu pripremiti za konkurs?

Prilikom traženja odgovora na ova pitanja Vi možete intenzivno pomoći, pratiti i savetovati svoju decu. Škole u Severnoj Rajni-Vestfaliji i drugi eksperti, kao npr. poslovni savetnici Agencija za zapošljavanje nude stručnu i kompetentnu pomoć u pogledu ovih pitanja i sličnih tema.

Praktični saveti

Kako škole pomažu roditeljima i mladima kod profesionalne i studijske orijentacije?

U školama u Severnoj Rajni-Vestfaliji, profesionalna i studijska orijentacija je sastavni deo nastave. Osnova za sprovođenje je projekat pokrajine "Nema završetka škole bez perspektive za profesionalno obrazovanje ili studij", koji uz šire društveno učešće (ministarstva, privreda, sindikati, Savezna agencija za zapošljavanje) predviđa sistematski proces orijentacije za svaku učenicu / svakog učenika od 8. razreda do prelaska škola - zanimanje, odnosno škola - fakultet - posao.

Ovo se vrši kroz različite takozvane standardne elemente, koji će biti opisani u ovoj informaciji (**koordinator izbora studija i zanimanja (StuBo)**, **Ured za profesionalno usmeravanje (BOB)**, **analiza potencijala**, **portfolio instrumenata** - npr. **pasoš za izbor zanimanja Severne Rajne-Vestfalije**, **faze prakse**, **dogovor o procesu savetovanja** itd.). Cilj je da se mladi dobro pripreme za ovaj prelazak i da ga uspešno savladaju.

1. Uz **koordinatora izbora studija i zanimanja (StuBo)**, u školama postoji najmanje jedan određeni nastavnik, koji je kontakt osoba za roditelje, učenice i učenike i ostale vanškolske partnere.

(Videti www.berufsorientierung-nrw.de/standardelemente/stubo/)

Savet: *Ako je potrebno, zakažite termin za razgovor sa koordinatorom izbora studija i zanimanja Vaše škole. Vreme konsultacija možete naći na veb stranici škole Vašeg deteta.*

2. **Ured za profesionalno usmeravanje (BOB)** je u mnogim školama centralna prostorija za informacije, aktivnosti i razgovore, kao i mesto prvog kontakta u školi za savetovanje u vezi sa studijem i zanimanjem. Tu savetnici za izbor zanimanja Agencije za zapošljavanje u fiksnim terminima savetuju o individualnim pitanjima o izboru zanimanja. I tu Vas čekaju pripremljeni informativni materijali. Više informacija o radnom vremenu i akcijama možete naći na dotičnim veb stranicama škola.

(Videti: www.berufsorientierung-nrw.de/standardelemente/berufsorientierungsbuero/)

Savet: *Tražite da Vam pokažu Ured za profesionalno usmeravanje škole Vašeg deteta.*

3. Profesionalna orijentacija Vašeg deteta počinje u 8. razredu sa **analizom potencijala**. Ista daje informaciju mladima o njihovim talentima i potencijalima. Ona nudi mogućnost da se u daljem procesu profesionalne orijentacije upozna sa odgovarajućim grupama zanimanja i pronađu mesta za obavljanje prakse.

Priprema i praćenje se vrše na nastavi. Analiza potencijala je jednodnevna školska manifestacija i održava se izvan škole. Vaša deca će tog dana na osnovu različitih radnih zadataka upoznati svoja interesovanja i potencijale u pogledu poslovnog sveta. Roditelji mogu, naravno, učestvovati u evaluacijskom razgovoru. Budući da analizu potencijala vrše vanškolske obrazovne ustanove, potrebna je Vaša saglasnost u obliku potpisane izjave o zaštiti podataka. Obrazovne ustanove će Vas pismeno obavestiti o toku analize potencijala, a naročito o tome šta se pri tome tačno posmatra. U okviru evaluacijskog razgovora možete zajedno sa svojim detetom odlučiti da li će Vaše dete poneti u školu rezultate analize potencijala radi daljeg savetovanja u procesu profesionalne i studijske orijentacije. Analiza potencijala se drugačije sprovodi u različitim oblicima škole.

(Videti: www.berufsorientierung-nrw.de/standardelemente/potenzialanalyse/)

Savet: *Učestvujte u evaluacijskom razgovoru koji se odvija nakon analize potencijala u školi. Iskoristite mogućnost da nastavnici koji obučavaju Vaše dete razmotre rezultate u školama radi individualnog savetovanja u vezi sa profesionalnom orijentacijom. Molimo Vas da rezultate o Vašoj deci prosledite nastavnicima škole. Vi, međutim, nemate obavezu da to učinite.*

4. Bitan radni materijal je **portfolio instrumenata**, kao što je npr. **pasoš za izbor zanimanja Severne Rajne-Vestfalije**. Pasoš za izbor zanimanja je registrator s kojim učenice i učenici rade u celokupnom procesu izbora zanimanja i studija. On, naprimer, sadrži bitne informacije o registratorima, kontrolnim listama i predlošcima. Osim toga, mogu se ubaciti rezultati iz analize potencijala, uverenja i svedočanstava o obavljenoj praksi, rezultati istraživanja u vezi sa

poslovnim klijentima i dogovor o procesu savetovanja. Kod dogovora o procesu savetovanja radi se o dokumentu u koji učenice i učenici zapisuju koju su odluku do sada doneli za svoj prelazak iz škole u stručno obrazovanje, odnosno na studij i koji će sledeći korak preduzeti na putu ka svom (željenom) zanimanju.

(Videti www.berufsorientierung-nrw.de/standardelemente/portfolioarbeit)

Savet: Tražite da Vam se redovno pokaže pasoš za izbor zanimanja Vašeg deteta! Pomozite svom detetu prilikom obrade i potaknite ga da ponese mapu u vezi sa svim savetodavnim razgovorima škole i savetovanjem u vezi sa izborom zanimanja.

5. Od kraja 8. razreda, učenice i učenici skupljaju u različitim **fazama prakse** prva realistična saznanja i predodžbe o poslovnom svetu. Kod tri upoznavanja sa različitim grupama zanimanja, mladi se tokom jednog školskog dana egzemplarno upoznaju sa poslovnim delatnostima u firmi. Upoznavanje sa različitim zanimanjima, potpomognuto od strane nosioca obrazovanja, nudi se za učenice i učenike koji ne mogu učestvovati u profesionalnom upoznavanju sa različitim zanimanjima iz organizacionih (ako je određeno zanimanje neprikladno za stvarno profesionalno upoznavanje, naprimer u građevinskoj industriji) ili drugih razloga. Zahvaljujući vanškolskim nosiocima obrazovanja, mladi dobijaju uvid u različite grupe zanimanja. Tu ih osoblje koje je posebno obrazovano za to uvodi u egzemplarnu radnu svakodnevicu i tako mogu stvoriti sliku o toj grupi zanimanja. O iskustvima stečenim prilikom upoznavanja sa različitim grupama zanimanja se potom razgovara na nastavi, kako bi se ista reflektirala i kako bi se došlo do obrazložene odluke za kasniji izbor mesta za obavljanje prakse.

Na stručnoj praksi, koja u pravilu traje dve sedmice, mladi se aktivno uključuju u poslovni svet i mogu izvršavati, posmatrati praktične vežbe i voditi razgovore sa iskusnim saradnicima.

Praktični kursevi orijentišu se prema zahtevima koje prva godina obrazovanja postavlja mladima. Isti se baziraju na upoznavanju sa različitim grupama zanimanja i potiču stručne i socijalne kompetencije posebno učenica i učenika kojima je potrebna pomoć u tome. Pri tome se postavljaju zadaci koji su po mogućnosti bliski realnosti i praksi, kako bi se potaknula obrazovna zrelost i naknadna orijentacija mladih, kao i pružila pomoć u uspešnom započinjanju stručnog obrazovanja. Praktične kurseve sprovode eksterni nosioci obrazovanja, koji su specijalizovani u tom području.

Dugoročne prakse se specijalno orijentišu prema učenicama i učenicima koji zatraže posebnu pomoć kod uspešnog prelaska u obrazovanje. Tokom dugoročne prakse mlade osobe trebaju da nauče kako da naprave ravnotežu između zahteva jednog zanimanja i svojih ličnih talenata i potencijala i individualnih potreba za pomoći te da poboljšaju svoje šanse na obrazovnom i radnom tržištu, a da ne ugroze završetak osnovne škole. U tu svrhu mlade osobe jednom sedmično rade u firmi koja nudi praksu. Uslov je preporuka mlade osobe odeljenskoj konferenciji, kao i saglasnost učenice / učenika i roditelja, budući da se radi o praksi na dobrovoljnoj bazi.

(Videti www.berufsorientierung-nrw.de/standardelemente/praxisphasen/).

Savet: Razgovarajte sa svojim detetom o njegovom stečenom iskustvu u upoznavanju sa različitim grupama zanimanja i pomozite mu u traženju firmi u kojima se može obaviti praksa. Ohrabrite svoje dete da, ako ureba, osim na obaveznim praksama skupi iskustvo npr. u okviru dobrovoljne prakse na raspustu. Potaknite svoje dete da skupi iskustvo i u zanimanjima koja

nisu tipična za vlastiti pol. Upravo iz toga se mogu razviti često obećavajuće poslovne perspektive.

6. U 9. razredu Vaše dete dobiva formular koji se zove „Koordinisani prelazni model sa dogovorom o procesu savetovanja“, ukratko **Dogovor o procesu savetovanja**. Vaše dete tamo zapisuje dve bitne tačke:
- Koja odluka se (u tom momentu) donosi za prelazak iz škole u profesionalno obrazovanje / na studij i
  - koji se sledeći korak planira na putu ka (željenom) zanimanju.

Formular pripada Vašem detetu i trebao bi se staviti u portfolio instrumenata.

Bitno je voditi računa i o tome šta će uslediti nakon završetka škole: poslovno obrazovanje, dalje školsko obrazovanje i kasnije studij?

U ovoj bitnoj fazi orijentacije bitna je i Vaša pomoć. Vi pomažete svom detetu da između (željenog) zanimanja i realnih mogućnosti pronađe najbolji mogući put.

(Videti www.berufsorientierung-nrw.de/standardelemente/uebergangsgestaltung-/anschlussvereinbarung/)

Savet: Informišite se o rezultatima savetovanja od strane škole i savetnika za izbor zanimanja Agencije za zapošljavanje za Vaše dete. Uključite se aktivno u proces profesionalne orijentacije Vašeg deteta.

Kako Agencija za zapošljavanje pomaže roditeljima i učenicama i učenicima u profesionalnoj i studijskoj orijentaciji?

Rano obaveštavanje svih roditelja i mladih osoba koje stoje pred obrazovanjem, spada u zadatke Savezne agencije za zapošljavanje. Od ranog momenta, Savezna agencija za zapošljavanje prati Vas, Vašu decu i nastavnike širom države u procesu izbora zanimanja i studija. Njeno savetovanje je neutralno, besplatno i odvija se u poverljivom okviru. Osim toga, Savezna agencija za zapošljavanje pomaže, između ostalog, kroz manifestacije u vezi sa profesionalnom orijentacijom u školi, Centru za poslovno informisanje (BIZ) i drugim mestima. K tome, u Centru za poslovno informisanje postoje mnoge informacije za roditelje i učenice i učenike. Školske posete održavaju se u redovnim razmacima u Centru za poslovno informisanje.

(Videti: www.arbeitsagentur.de)

Savet: Od 8. razreda dogovorite termin za razgovor sa nadležnim savetnikom Vaše škole za izbor zanimanja! Imena i radno vreme možete naći na veb stranici Vaše škole.

Kako privreda i sindikati pomažu roditeljima i učenicama i učenicima u profesionalnoj i studijskoj orijentaciji?

Firme i preduzeća su bitni partneri u procesu studijske i profesionalne orijentacije. Oni nude učenicama i učenicima praktično mogućnost da se upoznaju sa izborom zanimanja na licu mesta, naprimer, u okviru upoznavanja sa različitim grupama zanimanja i praksama ili partnerstvima za učenje. Zahvaljujući tome, mlade osobe mogu već rano steći sliku o poslovnom svetu. Mnoga preduzeća obaveštavaju tokom „Dana otvorenih vrata“ ili sličnih manifestacija o područjima rada preduzeća i odgovarajućim zanimanjima i mogućnostima obrazovanja. Preduzeća i druge institucije, kao što su komore, savezi, fakulteti itd. predstavljaju se i na

berzama obrazovanja, poslovnim sajmovima itd. i obaveštavaju o zanimanjima, putevima obrazovanja, studijskim pravcima itd. Komore propagiraju kao partneri na licu mesta kod preduzeća radi osiguravanja odgovarajućih mesta. Potpomognuti komorama, preduzeća šalju npr. ambasadore obrazovanja u škole. To su uglavnom učenici na praktičnom obrazovanju na drugoj godini obrazovanja, koji učenicama i učenicima na osnovu svog vlastitog, potpuno ličnog izveštaja o iskustvima daju autentičan uvid u obrazovanje sa svim njegovim mogućnostima.

Sindikati poseduju obimne informacije o zadovoljstvu učenika na praktičnom obrazovanju u različitim branšama i zanimanjima.

Iskoristite ove ponude i posetite odgovarajuće manifestacije sa svojom decom.

Vama i Vašoj deci želimo da steknete korisna iskustva u profesionalnoj i studijskoj orijentaciji, kao i da donesete dobru odluku!